

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИН
П'ята секція

Р І Ш Е Н Н Я

Справа "Хант проти України"
(Заява N 31111/04)

Страсбург, 7 грудня 2006 року

Переклад офіційний

Це рішення стане остаточним відповідно до умов, визначених п. 2 статті 44 Конвенції ([995_004](#)). Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі "Хант проти України"
Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П.Лоренцен (P.Lorenzen), Голова,
пані С.Ботучарова (S.Botoucharova),
п. В.Буткевич (V.Butkevych),
пані М.Цаца-Ніколовська (M.Tsatsa-Nikolovska),
п. Р.Маруст (R.Maruste),
п. Дж.Боррего Боррего (J.Borrego Borrego),
пані Р.Ягер (R.Jaeger), судді,
та пані К.Вестердік (C.Westerdiek), Секретар секції,
після обговорення у нарадчій кімнаті 13 листопада 2006 року,
виносить таке рішення, яке було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (N 31111/04), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод ([995_004](#)) (далі - Конвенція) громадянином Сполучених Штатів Америки п. Олександром Хантом (далі - заявник) 25 серпня 2004 року.

2. Заявника представляв пан Н. Єременко, юрист, який практикує у м. Києві. Уряд України (далі - Уряд) був представлений його Уповноваженими - пані В.Лутковською та паном Ю.Зайцевим з Міністерства юстиції.

3. 24 березня 2005 року Суд направив на комунікацію Уряду скаргу заявника. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції ([995_004](#)) Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився в 1953 році і проживає в м. Ризі, Латвія.

5. Заявник був одруженим з пані М., громадянкою України. Вони проживали в Україні. У 2000 році у них народився син Н. Пані М. мала також іншу дитину, М., яку в листопаді 2002 року заявник

усиновив.

6. В січні 2003 року заявник поїхав з України, а в квітні 2003 року заявник та пані М. розлучились.

7. 24 червня 2003 року пані М. звернулась до Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, вимагаючи заборонити заявнику в'їзд на територію України. Пані М. зокрема скаржилась на те, що в червні 2003 року заявник приїхав до м. Канни у Франції, де її син перебував на канікулах з нянею, та погрожував забрати сина. Вона також зазначала, що, перебуваючи в попередньому шлюбі, заявник завдав тяжких тілесних ушкоджень своїй дружині.

8. 26 червня 2003 року Міністерство внутрішніх справ направило до Державного комітету у справах охорони державного кордону України подання щодо заборони заявнику в'їжджати на територію України.

9. 27 червня 2003 року Державний комітет у справах охорони державного кордону України повідомив Міністерство, що п. Ханту заборонено в'їзд в Україну протягом п'яти років. Про це рішення заявник дізнався в той же час.

А. Провадження щодо опіки, ініційоване пані М.

10. В листопаді 2003 року п. Т., адвокат заявника у іншій цивільній справі, повідомив заявника про те, що його колишня дружина звернулась до Печерського районного суду м. Києва з позовною заявою про позбавлення заявника батьківських прав стосовно його рідного сина Н. Заявник не міг бути присутнім на слуханні справи у зв'язку із заборонаю в'їзду на територію України, але був представлений на суді адвокатом п. Т.

11. 5 грудня 2003 року суд першої інстанції виніс рішення на користь п. М. та позбавив заявника його батьківських прав. Суд мотивував дане рішення тим, що заявник не виконував належним чином свої батьківські обов'язки, зокрема, він не брав участі у вихованні дитини, не спілкувався з нею і взагалі втратив до дитини інтерес. Суд також взяв до уваги те, що заявник не скаржився до місцевих органів опіки та піклування щодо заборони пані М. бачитись з дитиною. Суд не надав значення аргументам заявника щодо неможливості брати участь у вихованні сина в зв'язку із заборонаю в'їзду на територію України, оскільки заявник не зустрічався з сином з січня 2003 року.

Відповідно до інформації, наданої Урядом, національним судам було відомо, що заявник свідомо вказав в офіційних документах невірну дату та місце свого народження, а також, що раніше він притягувався до кримінальної відповідальності і ніколи не був офіційно виправданим.

12. Представник заявника оскаржив це рішення до апеляційного суду м. Києва. В апеляційній скарзі зазначалось, що висновок суду першої інстанції про небажання заявника бачитись з сином був помилковим, оскільки в своєму зверненні до правоохоронних органів від 24 червня 2003 року пані М. прямо вказувала про спробу заявника побачитись з сином в червні 2003 року. Було також зазначено, що заявник намагався звернутись з заявою до органів опіки та піклування Печерської районної державної адміністрації в м. Києві, однак його було проінформовано про те, що для розгляду

заяви необхідна його присутність. Представник заявника скаржився на те, що суд першої інстанції вислухав свідків тільки протилежної сторони, яких пані М. найняла. Заявник зазначив, що суд не намагався отримати інформацію особисто від заявника за допомогою міжнародних договорів про правову допомогу.

13. 5 березня 2004 року апеляційний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін. Повторивши висновки суду першої інстанції, апеляційний суд зазначив, що заперечення заявника не були підтверджені жодними доказами, а аргументи протилежної сторони були підтверджені свідченнями двох няньок дитини. Суд також зазначає, що аргументи, викладені в апеляційній скарзі заявника, не спростували висновків суду першої інстанції та не вказували на їх невідповідність.

14. Заявник оскаржив рішення апеляційного суду до суду касаційної інстанції. В своїй скарзі він повторив попередні аргументи та поскаржився на відмову апеляційного суду викликати свідків за його клопотанням.

15. 1 червня 2004 року колегія у складі трьох суддів Верховного Суду України відмовила в задоволенні касаційної скарги заявника, встановивши, що суди не порушили норм матеріального або процесуального права.

16. Листом від 7 червня 2004 року Міністерство юстиції України повідомило представника заявника про те, що вручення за кордоном судових документів здійснюється на підставі міжнародних договорів. У відносинах між Україною та Сполученими Штатами Америки застосовуються положення Гаазької конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних та комерційних справах ([995_890](#)) від 15 листопада 1965 року.

Б. Інші провадження у справі

1. Провадження щодо виправлення дати народження заявника

17. 12 травня 2003 року Печерський районний суд м. Києва розглянув заяву заявника про виправлення запису дати народження заявника в актах громадянського стану. Суд задовольнив заяву.

18. 16 червня 2003 року той самий суд скасував попереднє рішення від 12 травня 2003 року в зв'язку з нововиявленими обставинами справи та відновив провадження.

19. 19 грудня 2003 року суд відхилив заяву про виправлення запису дати народження заявника в актах громадянського стану. 10 березня 2004 року та 5 липня 2004 року відповідно апеляційний суд м. Києва та Верховний Суд залишили рішення суду першої інстанції без змін.

2. Провадження щодо скасування рішення про всиновлення

20. 1 жовтня 2004 року Печерський районний суд м. Києва розглянув позов заявника щодо скасування рішення про всиновлення М., старшого сина пані М., та відхилив його як необґрунтований, беручи до уваги те, що на час всиновлення заявник та пані М. перебували в хороших сімейних стосунках.

21. 8 червня 2005 року той самий суд скасував вищезазначене рішення про всиновлення заявником М.

3. Провадження щодо оскарження заборони на в'їзд

22. 15 жовтня 2003 року Печерський районний суд м. Києва відхилив скаргу заявника на рішення про заборону його в'їзду в Україну.

23. 11 лютого 2004 року апеляційний суд м. Києва залишив рішення суду першої інстанції без змін.

24. 1 березня 2005 року заявник подав касаційну скаргу. Провадження досі триває.

II. НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

А. Конституція ([254к/96-ВР](#)) 1996 року

25. Відповідні положення Конституції ([254к/96-ВР](#)) зазначають наступне:

Стаття 26

"Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, - за винятками, встановленими Конституцією ([254к/96-ВР](#)), законами чи міжнародними договорами України..."

Стаття 32

"Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України ([254к/96-ВР](#))..."

Стаття 51

"...Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою".

Б. Цивільний процесуальний кодекс ([1501-06](#), [1502-06](#), [1503-06](#)) від 18 липня 1963 року (скасований 1 вересня 2005 року)

26. Стаття 6 Кодексу ([1501-06](#)) зазначає, що правосуддя здійснюється на засадах рівності усіх осіб, зокрема незалежно від їх місця проживання.

27. Стаття 103 Кодексу ([1501-06](#)) забезпечує рівні процесуальні права позивача та відповідача.

28. Стаття 423 ([1503-06](#)) зазначає, що іноземні громадяни та громадяни України в цивільних провадженнях мають рівні процесуальні права. Законодавством України можуть бути встановлені відповідні обмеження щодо громадян тих держав, в яких допускаються обмеження цивільних процесуальних прав громадян України.

В. Кодекс про шлюб та сім'ю ([2006-07](#)) (скасований 1 січня 2004 року)

29. Стаття 70 Кодексу ([2006-07](#)) зазначає, що батьки можуть бути позбавлені батьківських прав, якщо буде встановлено, що вони ухиляються від виконання своїх обов'язків по вихованню дітей або зловживають своїми батьківськими правами, жорстоко поведуться з дітьми, шкідливо впливають на дітей своєю аморальною, антисоціальною поведінкою, а також якщо батьки є хронічними алкоголіками або наркоманами. Позбавлення батьківських прав не виключає можливості батьків звернутись до суду, щоб отримати дозвіл на побачення з дитиною.

30. Стаття 71 ([2006-07](#)) визначає коло осіб, які можуть звернутись до суду з заявою про позбавлення батьківських прав. Вона також передбачає участь у судовому засіданні органів опіки і піклування та прокурора.

Г. Сімейний кодекс ([2947-14](#)) (чинний з 1 січня 2004 року)

31. Даний кодекс заміняє попередній кодекс і містить такі ж положення щодо позбавлення батьківських прав.

Д. Закон про правовий статус іноземців та осіб без громадянства ([3929-12](#)) від 4 лютого 1994 р.

32. Стаття 18 зазначає, що іноземці можуть укладати і розривати шлюби з громадянами України та іншими особами відповідно до законодавства України. Вони мають рівні з громадянами України права і обов'язки у шлюбних і сімейних відносинах.

33. Стаття 22 зазначає, що іноземці мають право на звернення до суду та до інших державних органів для захисту їх особистих, майнових та інших прав. В судових провадженнях іноземці користуються такими ж процесуальними правами, що й громадяни України.

34. Стаття 25 зазначає, що в'їзд іноземцю в Україну може заборонятись в інтересах національної безпеки або охорони громадського порядку, якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні, якщо встановлено факти порушення ним законодавства України під час попереднього перебування в Україні тощо.

ПРАВО

І. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНИХ ПОРУШЕНЬ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ ([995_004](#))

35. Заявник скаржився за статтею 8 Конвенції ([995_004](#)) на невинуватене втручання в його приватне та сімейне життя в зв'язку із заборотою на в'їзд в Україну, де проживає його син, а також в зв'язку з позбавленням його батьківських прав. Стаття 8 Конвенції зазначає наступне:

"1. Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

2. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для

захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб".

А. Прийнятність

36. Суд зазначає, що скарги заявника за цією статтею стосуються двох питань: щодо заборони на в'їзд в Україну та щодо позбавлення батьківських прав. Суд розглядатиме їх окремо.

1. Заборона на в'їзд в Україну

37. Уряд стверджував, що заявник мав можливість оскаржити рішення національних органів про заборону на в'їзд, однак він зробив це тільки після звернення до Європейського суду. Крім того, відповідні судові провадження ще тривали (див. пп. 22-24). Уряд вважав, що дана скарга має бути визнана неприйнятною у зв'язку з невичерпанням національних засобів захисту.

38. У відповідь заявник зазначив, що це була не єдина його скарга і що він був позбавлений можливості зустрічатись з дитиною в результаті заборони на в'їзд, навіть якщо Уряд стверджує протилежне.

39. Щодо скарги на заборону в'їзду, як окремої скарги заявника, Суд вважає, що заявник не вичерпав всіх доступних засобів захисту, які передбачає законодавство України, оскільки відповідні провадження досі тривають (див. п. 24). Таким чином, ця скарга має бути відхилена відповідно до пп. 1 та 4 статті 35 Конвенції ([995_004](#)) в зв'язку з невичерпанням національних засобів захисту.

2. Позбавлення батьківських прав

40. Суд далі зазначає, що вищевказані заперечення Уряду не стосуються скарги заявника щодо позбавлення його батьківських прав. На думку Суду, дана скарга не є необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції ([995_004](#)) і відповідно має бути визнана прийнятною.

Б. Щодо суті

1. Зауваження сторін

(а) Уряд

41. Уряд погодився, що позбавлення батьківських прав могло становити втручання в сімейне життя заявника. Проте Уряд зазначає, що таке втручання було виправданим і пропорційним.

42. Уряд стверджує, що таке втручання було здійснено у відповідності із законом. Зокрема, ст. ст. 70 та 71 Кодексу про шлюб та сім'ю ([2006-07](#)) передбачають таке втручання.

43. Уряд далі зазначає, що в даній справі втручання було здійснене для охорони прав інших осіб. Така необхідність також обґрунтовувалась тим фактом, щодо якого національні суди були обізнані, що заявник свідомо вказав в офіційних документах невірну дату та місце свого народження, притягувався до кримінальної відповідальності і ніколи не був офіційно виправданим. Уряд також посилався на висновки національних судів (див. п. 11) як на обґрунтування такого втручання.

44. Визнавши серйозність втручання, Уряд стверджував, що позбавлення батьківських прав було виправдане інтересами дитини, і такі інтереси повинні мати переважний характер над інтересами батьків. Таким чином, на думку Уряду, таке втручання було необхідним в демократичному суспільстві і державні органи діяли в межах своєї дискреції.

45. Уряд також зауважив, що заявник міг клопотати про дозвіл на побачення з сином або намагатись зустрітись з ним навіть після винесення рішення про позбавлення його батьківських прав. Єдиним наслідком рішення про позбавлення його батьківських прав було те, що заявник не міг вимагати права на побачення чи на участь у вихованні сина, але він міг просити пані М. про дозвіл на побачення з сином.

(б) Заявник

46. Заявник заперечував той факт, що заборона на в'їзд в країну може бути підставою для позбавлення його батьківських прав відповідно до статті 70 Кодексу про шлюб та сім'ю ([2006-07](#)). Далі він стверджував, що його стосунки з сином були досить тісними і держава була зобов'язана охороняти такі сімейні відносини.

47. З огляду на вік дитини, необхідність у підтримці і збереженні їх стосунків була надзвичайно важливою. Заявник також стверджував, що пані М. вела активне публічне життя, що передбачало її постійну відсутність, в результаті чого дитина залишалась з чужими людьми.

48. Заявник стверджував про відсутність доказів його поганого поведіння з сином чи з будь-якою іншою дитиною. Всі інші зауваження Уряду щодо його особистості заявник вважав такими, що не стосуються справи щодо його батьківських прав.

2. Оцінка Суду

(а) Чи відбулось втручання у право заявника на повагу до його сімейного життя відповідно до статті 8 Конвенції ([995_004](#))

49. Оскільки дане питання не було оскаржене сторонами, Суд вважає, що позбавлення заявника його батьківських прав становило втручання в право заявника, в значенні пункту 2 статті 8 Конвенції ([995_004](#)), на повагу до його сімейного життя, яке гарантується п. 1 статті 8.

(б) Чи було втручання виправданим

50. Дане втручання не становить порушення статті 8, якщо воно здійснене "згідно із законом", відповідає одній чи кільком законним цілям, про які йдеться в пункті 2, і до того ж є необхідним у демократичному суспільстві для забезпечення цих цілей.

1) "Згідно із законом"

51. Для Суду є беззаперечним те, що рішення національних судів мали законні підстави, а саме ст. ст. 70 та 71 Кодексу про сім'ю та шлюб ([2006-07](#)), які були чинними протягом періоду, який розглядається.

2) Законна мета

52. На думку Суду, рішення національного суду, які оскаржує заявник, були дійсно спрямовані на захист "прав і свобод" дитини. Відповідно рішення національного суду мали законну мету у значенні

пункту 2 статті 8.

3) "Необхідний у демократичному суспільстві"

53. Визначаючи, чи був захід, який оскаржується, "необхідним в демократичному суспільстві", Суд, беручи до уваги справу в цілому, буде розглядати підстави, наведені для виправдання застосованого заходу, на предмет їх відповідності та обґрунтованості відповідно до пункту 2 статті 8 Конвенції ([995_004](#)). Беззаперечно, що аналіз того, що має найкраще задовольняти інтереси дитини, є дуже важливим у таких справах. Більше того, необхідно зважити, що зазвичай державні органи мають перевагу у безпосередньому спілкуванні з особами, яких стосується справа. Виходячи з цих міркувань, завдання Суду полягають не в виконанні обов'язків національних органів щодо визначення питань опіки чи доступу до дитини, а в дослідженні рішень, які виносились державними органами, здійснюючи свої дискреційні повноваження, на предмет їх відповідності Конвенції (див. рішення у справі *Hokkanen v. Finland*, від 23 вересня 1994 року, Серія А, N 229-А, ст. 20, п. 55 та *mutatis mutandis* рішення у справі *Bronda v. Italy*, від 9 червня 1998 року, п. 59).

54. Суд нагадує, що між інтересами дитини та інтересами батьків повинна існувати справедлива рівновага (див. рішення у справі *Olsson v. Sweden* (N 2), від 27 листопада 1992 року, Серія А, N 250, ст. 35-36, п. 90)0, і, дотримуючись такої рівноваги, особлива увага має бути до найважливіших інтересів дитини, які за своєю природою та важливістю мають переважати над інтересами батьків. Зокрема, стаття 8 Конвенції ([995_004](#)) не надає батькам права вживати заходів, які можуть зашкодити здоров'ю чи розвитку дитини (див. рішення у справі *Johansen v. Norway* від 7 серпня 1996 року, п. 78).

55. Суд зазначає, що в даній справі компетентні національні суди, вирішуючи позбавити заявника батьківських прав, брали до уваги аргументи, надані матір'ю дитини та іншими свідками її сторони, відповідно до яких заявник втратив цікавість до свого сина.

56. Суд не має сумнівів, що такі доводи можуть бути належними. Однак, звертаючись до усталеної прецедентної практики Суду щодо статті 8, яка включає імпліцитні процедурні вимоги, необхідно визначити, чи був заявник залучений до процесу прийняття рішень, розглядаючи провадження в цілому, в тій мірі, яка є достатньою для забезпечення відповідного захисту його інтересів, беручи до уваги обставини справи, а також важливість прийнятих рішень (див. рішення у справі *Elsholz v. Germany*, N 25735/94, п. 52, ЄСПЛ 2000-VIII, рішення у справі *P., C. And S. V. The United Kingdom*, п. 119, та рішення у справі *Venema v. the Netherlands*, N 35731/97, п. 91, ЄСПЛ 2002-X, з посиланням на рішення у справі *W. v. United Kingdom* від 8 липня 1987 року, Серія А N 121, ст. 28-29, п. 64).

57. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що цивільне провадження у справі стосувалось сімейних відносин заявника та позбавлення його батьківських прав. Ці питання як за національним законодавством, так і у оскаржуваному провадженні мали ґрунтуватись на оцінці особистості заявника та його поведінці. На думку Суду, досить складно визначити, в якій мірі національні суди могли дати таку оцінку, не заслухавши заявника особисто, або принаймні з огляду на обставини справи, не отримавши

інформації особисто від заявника щодо його бачення подій та відносин з сином та пані М., користуючись міжнародними угодами про правову допомогу.

58. Окрім того, національні суди не надали значення тому факту, що заявник намагався побачити сина в червні 2003 року. Суди не заслухали свідка, клопотання про виклик якого подавалось заявником, а відповідні суди вищих інстанцій не відреагували на скарги заявника щодо таких дій суду (див. пп. 12-15). До того ж факт оскарження заявником заяви пані М. про позбавлення його батьківських прав також міг свідчити про його інтерес до сина.

59. Суд нагадує, що в даній справі не йшлося про будь-які тілесні ушкодження, завдані заявником дитині (див. п. 48). Щодо зауважень Уряду про те, що судам було відомо про протизаконні дії заявника та кримінальні провадження стосовно нього, Суд вважає, що такі аргументи могли враховуватись при винесенні рішення про позбавлення батьківських прав. Однак дані аргументи здебільшого не були підтверджені матеріалами справи, і більш важливим є те, що ні в судових рішеннях, ні в поясненнях сторін не зазначається, що дані аргументи розглядались в ході судових слухань або були використані судами в обґрунтуванні своїх рішень.

60. Таким чином, Суд доходить висновку, що заявник не був залучений в провадження, в результаті яких приймалися рішення, в тій мірі, яка є достатньою для забезпечення захисту його інтересів, а державні органи вийшли за межі своєї дискреції і не забезпечили рівновагу між інтересами заявника та інших осіб. Таким чином, у цій справі права заявника, гарантовані статтею 8 Конвенції ([995_004](#)), були порушені.

II. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОГО ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ([995_004](#))

61. Заявник скаржився, що його було позбавлено можливості брати участь в судових провадженнях та надати докази на захист своїх вимог, що є порушенням п. 1 ст. 6 Конвенції ([995_004](#)), який передбачає:

"Кожен має право на... розгляд його справи...судом..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру..."

62. Уряд зазначав, що в оскаржуваних провадженнях заявник був представлений адвокатом, якого він обрав самостійно. Крім того, обмеження щодо його особистої участі було виправданим, оскільки було зумовлено заборонаю на в'їзд в Україну. В своїх зауваженнях Уряд зазначав, що заявник не міг скаржитись на порушення принципу рівності сторін в судовому провадженні, оскільки нічого не перешкоджало йому надавати відповідні доручення адвокату, а також отримати від останнього звіти про хід провадження та відповідно реагувати на нього. Оскільки таких скарг не було в заяві, поданій до Суду, Уряд України наполягав на тому, що держава не порушила принцип рівності сторін.

63. Заявник стверджував, що його процесуальні права були знехтувані судами, оскільки він не був повідомлений про місце і час слухання справи і особисто не отримав жодного документа, який стосувався його справи, в тому числі і судових рішень. Заявник стверджував, що національні суди приймали рішення, ґрунтуючись

виключно на аргументах, наданих пані М. та її свідками.

64. Суд зазначає, що дана скарга пов'язана з вже розглянутою Судом скаргою і відповідно також має бути визнана прийнятною.

65. Суд знову наголошує на різниці суті інтересів, які захищаються статтями 6 та 8 Конвенції ([995_004](#)). Стаття 6 гарантує процесуальні права, зокрема "право на суд" при визначенні "прав та обов'язків цивільного характеру". В той час як межі цілі, яку має стаття 8, є більш широкими щодо забезпечення належної поваги *inter alia* до сімейного життя. Саме різниця в цілях, які переслідують гарантії, надані ст. ст. 6 та 8, може за певних обставин справи виправдати розгляд однакових фактів відповідно до обох статей (див. рішення у справі *McMichael v. United Kingdom* від 24 лютого 1995 року, N 16424/90, п. 91, та рішення у справі *Sylvester v. Austria* від 24 квітня 2003 року, NN 36812/97 та 40104/98, п. 76).

66. Однак в даній справі Суд вважає, що відсутність поваги до сімейного життя заявника в зв'язку з незалученням його до провадження стосовно визначення опіки є основним предметом скарги заявника. Таким чином, з огляду на висновки відповідно до статті 8 (див. пп. 58-59), Суд вважає, що немає необхідності розглядати факти справи також за статтею 6 Конвенції ([995_004](#)) (див. вищевказане рішення у справі *Sylvester v. Austria*, п. 77).

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ ([995_004](#))

67. Стаття 41 Конвенції ([995_004](#)) зазначає:

"Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції ([995_004](#)) або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію".

А. Шкода

68. Заявник вимагав 120 000 доларів як відшкодування моральної шкоди.

69. Уряд стверджував, що заявник не обґрунтував свою вимогу. Уряд зауважив, що в даній справі визнання порушення становитиме достатню компенсацію моральної шкоди. Крім того, Уряд вважав, що сума, яку вимагав заявник, є завищеною, та просив Суд визначити розмір компенсації моральної шкоди на засадах справедливості.

70. Суд зазначає, що заявник безперечно зазнав моральної шкоди, однак сума, яку він вимагав, є надмірною. Таким чином, Суд присуджує заявнику 10 000 євро як відшкодування завданої моральної шкоди.

Б. Витрати

71. Заявник також вимагав 8,50 грн. відшкодування за витрати, понесені в національних судах.

72. Уряд зазначив, що заявник не надав жодного документа на підтвердження такої вимоги.

73. Відповідно до прецедентної практики Суду заявник має право на відшкодування витрат тільки, якщо буде доведено, що вони були необхідні та фактично понесені, а також є обґрунтованими за розміром. В даній справі, враховуючи надану інформацію та вищезгадані критерії, Суд вважає за доцільне присудити суму, яку вимагає заявник, з її перерахунком в 1,40 євро.

В. Пеня

74. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої мають бути додані три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує скаргу стосовно рішення про позбавлення батьківських прав за п. 1 ст. 6 та ст. 8 Конвенції ([995_004](#)) прийнятню та інші скарги заявника неприйнятними;

2. Вирішує, що у цій справі було порушення статті 8 Конвенції ([995_004](#));

3. Вирішує, що необхідність окремо розглядати скаргу заявника за п. 1 ст. 6 Конвенції ([995_004](#)) відсутня;

4. Вирішує, що:

(а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції ([995_004](#)), держава-відповідач має сплатити заявнику 10 000 євро (десять тисяч євро) як компенсацію за моральну шкоду та 1,40 євро (один євро і сорок центів) як відшкодування витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявника. Вищевказані суми мають бути конвертовані у долари Сполучених Штатів Америки на день здійснення платежу;

(б) у випадку невиплати чи несвоечасної виплати державою-відповідачем належних заявнику сум на них нараховуватиметься пеня, яка дорівнює граничній позичковій ставці Європейського центрального банку плюс три відсотки, з часу, коли закінчиться вищезгаданий тримісячний строк, і до моменту повного розрахунку;

5. Відхиляє інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 7 грудня 2006 року відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду ([980_067](#)).

Секретар

К.ВЕСТЕРДІК
(C.Westerdiek)

Голова

П.ЛОРЕНЦЕН
(P.Lorenzen)